

III. Tilastokonttori.

Tilastokonttorin vuodelta 1928 antama vuosikertomus oli seuraava:

Konttorin henkilökunta. Rahatoimikamari myönsi syyskuun 21 p:nä aktuaari S. J. Liedolle hänen pyytämänsä eron virasta, lokakuun 1 p:stä lukien, sekä virkavapautta syyskuun ajaksi. Virka julistettiin haettavaksi ja sitä haki 11 henkilöä, mutta koska kukaan hakijoista ei näkynyt olevan täysin pätevä virkaan, päätti rahatoimikamari marraskuun 13 p:nä julistaa viran uudelleen haettavaksi vuoden 1929 alussa. V. t. aktuaarina toimi syyskuun—joulukuun välisenä aikana amanuenssi V. Kuhlefeldt, jonka virkaa hoiti ent. ylim. aktuaari D. Neovius.

Kaupunginvaltuuston joulukuun 14 p:nä 1927 tekemällä päätöksellä siirrettiin ylim. laskuapulaiset S. Hedlund ja A. Grönroos vakinaiseen palkkasääntöön, tammikuun 1 p:stä lukien. Viimeksimainittu erosi kuitenkin jo tammikuun 15 p:nä, ja oikeutti rahatoimikamari konttorin tammikuun 17 p:nä jättämään viran toistaiseksi täyttämättä.

Syyskuun 5 p:nä päätti kaupunginvaltuusto perustaa uuden vahtimestaritoimen konttoriin, tammikuun 1 p:stä 1929 lukien, ja sijoitettiin se 1 palkkaluokkaan.

Virkavapautta nauttivat vuoden kuluessa assistentti E. Särkisilta häntä kohdanneen sairauden johdosta maaliskuun 1—kesäkuun 1 ja kesäkuun 15—elokuun 1 p:n välisenä aikana, ja hoiti virkaa maaliskuun—toukokuun aikana laskuapulainen E. Inberg, jonka sijaisena toimi maaliskuun 1 p:stä toukokuun 15 p:ään rouva I. Jusélius ja toukokuun 15—31 p:ään rouva S. Lieto; laskuapulainen H. Montell elokuun aikana, neiti A.-M. Söderlund sijaisenaan, laskuapulainen E. Inberg yksityisasiain tähden heinäkuun 15 p:stä elokuun 15 p:ään, laskuapulainen H. Zimmermann marraskuun 17 p:stä joulukuun 26 p:ään sairauden tähden, neiti A.-M. Söderlund sijaisenaan, sekä laskuapulainen G. Fontell joulukuun 3 p:stä vuoden loppuun sairauden tähden; kaikki, lukuunottamatta laskuapulaista Inbergiä, oikeudella kantaa täyden palkkansa, minkä oikeuden, mikäli koski assistentti Särkisillan 2 kuukautta ylittäneyttä virkavapauden aikaa, kaupunginvaltuusto myönsi toukokuun 30 ja syyskuun 5 p:nä.

Rahatoimikamari myönsi tässä mainittujen sijaisten palkkaamiseen tarvittavat määrärahat maaliskuun 14 p:nä, toukokuun 8 p:nä, elokuun 29 p:nä ja joulukuun 5 p:nä. Sitä paitsi nautti assistentti E. Särkisilta lokakuun 15—30 p:ään lääkärintodistuksen nojalla vapautusta 1 tunnin työstä päivittäin.

Laskun mukaan palkattuina työskentelivät konttorissa neidit D. Neovius sekä A. Grönroos, A.-M. Söderlund ja V. Svinhufvud sekä rouva S. Lieto, minkä ohella ent. aktuaari S. J. Lieto syksyn kuluessa valvoi tilastollisen

päätoimiston vaatiman Helsingin kaupungin finansseja koskevan työn laadintaa.

Siivoojatar S. Kylkisen palkka korotettiin 700 markkaan, huhtikuun 1 p:stä lukien.

Johtaja O. Bruun sai rahatoimikamarilta elokuun 14 p:nä 4,000 markan suuruisen matka-apurahan osanottoa varten Hampurissa syyskuun 4—6 p:nä Verband der deutschen Städtestatistiker ja Deutsche Statistische Gesellschaft yhdistysten järjestämiin tilastopäiviin.

Rahatoimikamarin kesäkuun 19 p:nä tekemällä päätöksellä kiellettiin aktuaari S. J. Lieto syyskuun 1 p:stä sivutoimena hoitamasta kauppakoulun opettajanvirkaa, mutta tehdystä anomuksesta myönsi kamari hänelle kuitenkin sittemmin sellaisen oikeuden.

Kaupunginvaltuuston lokakuun 17 p:nä hyväksymän, kaupungin viranpitäjiltä vaadittavaa kielitaitoa koskevan säännön mukaan luettiin johtaja ja aktuaari II luokkaan, jonka mukaan mainituilta viranpitäjiltä vaaditaan suomenkielen täydellinen taito ja hyvä taito puheessa ja kirjoituksessa käyttäen ruotsin kieltä; amanuenssin- ja assistentinvirat luettiin III luokkaan, ja vaaditaan niiden hoitajilta että he puheessa ja kirjoituksessa osaavat hyvin käyttää suomen- ja ruotsinkieltä. Konttori ei saanut tilaisuutta antaa lausuntoa asiassa.

Konttorin huoneisto. Rahatoimikamarin päätettyä että konttorin huoneisto kaupungintalossa (ent. seurahuone) luovutettaisiin rakennuskonttorin huonerakennusosastolle päätti kamari huhtikuun 17 p:nä vuokrata konttorille uuden huoneiston Heikinkadun talosta n:o 12 kolmeksi vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 60,000 markan vuosivuokrasta. Rahatoimikamarin kesäkuun 8 p:nä myönnettyä 30,000 markkaa uudessa huoneistossa tehtäviä erinäisiä korjauksia varten (sähköjohtojen uusiminen, kirjahyllyjen hankkiminen, maalaus ja uusien seinäpaperien asettaminen), minkä korjausten todelliset kustannukset nousivat 25,898: 36 markkaan, sekä toukuun 29 p:nä osoitettua 4,050 markkaa lamppujen ostoon y. m., 5,150 markkaa puihin ja valoon vuoden loppuun sekä 4,000 markkaa uuden vahtimestarinapulaisen palkkaamiseen, sai konttori kesäkuun loppupuolella muuttaa uuteen huoneistoon, jolla oli erinäisiä etuja vanhaan verraten, erittäinkin mikäli koski mahdollisuutta säilyttää konttorin kirjavarastoa. Itse muutto maksoi, etupäässä konttorin suuren kirjaston ja kirjavaraston tähden, 11,791: 30 markkaa, jotka rahatoimikamari osoitti heinäkuun 24 p:nä.

Konttorin julkaisut. Vuoden varrella julkaisi konttori seuraavat kahdeksan julkaisua:

- Toukok. 18. Helsingin kaupungin tilasto. Helsingfors stads statistik. VI. Opetuslaitokset. Undervisningsväsen. 6. 1924—27. IV + 92 + 62 siv.
- Heinäk. 4. Helsingin kaupungin tilasto. Helsingfors stads statistik. II—III. Ulkomaan kauppa ja merenkulku. Utrikes handel och sjöfart. Uusi sarja. Ny serie. 1. 1927. IV + 20 + 92 siv.
- » 28. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 7. 1928. VIII + 278 siv.
- Syysk. 4. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 5. 1927. VIII + 236 siv.
- » » Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 5. 1927. VIII + 236 siv.

- Lokak. 29. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja. Neljäs vihko. VIII + 370 siv. (siv. 833—1202).
- » » Författningar rörande Helsingfors stad. Kommunal handbok. Fjärde häftet. VIII + 374 siv. (siv. 855—1228).
- Jouluk. 29. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja — Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 21. 1928. XIV + 332 siv.

Vuoden lopulla oli painettavana terveyden- ja sairaanhoitotilasto vuosilta 1924—26 ja vuoden 1926 kunnalliskertomus, jotka molemmat julkaisut myöhästyneinä vuoden 1927 jälkeen toimitetun konttorin henkilökunnan vähentämisestä aiheutuneesta jäljellejääneiden virkailijoiden osalle tulleesta lisääntyneestä työstä johtuen tulevat ilmestymään vasta vuoden 1929 alussa. Vuoden varrella painettiin edelleen 2 viikkoa vuoden 1928 kunnallista asetuskokoelmaa, mitkä täydennettyinä vuoden lopulla annetuilla asetuksilla tullaan varustamaan nimilehdellä ja hakemistolla ja sitomaan. Tässä julkaisussa ja asetusten koodifioinnissa julkaistuista asetuksista konttori toimitti erikoispainokset seuraavista: Taksa¹⁾ maksuista, joita suoritetaan hoidosta Helsingin kaupungin sairaaloissa (200 kpl.); Helsingin kaupungin apulaislääkärien ohjesääntö (200 suomenkielistä ja 100 ruotsinkielistä kpl.); Helsingin kaupungin sairaalain hoitohenkilökunnan ohjesääntö (1,000 suomenkielistä ja 500 ruotsinkielistä kpl.); Helsingin kaupungin sairaalain taloushenkilökunnan ohjesääntö (200 suomenkielistä ja 100 ruotsinkielistä kpl.); Helsingin kaupungin köyhäinhoidon ohjesääntö (350 kpl.); Helsingin kaupungin köyhäinlaitolautakunnan ja sen alaisten viranpitäjän johtosääntö (350 kpl.); Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesääntö (600 suomenkielistä ja 200 ruotsinkielistä kpl.); Helsingin kaupungin satamaviranomaisten ohjesääntö (55 kpl.); Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston ohjesääntö (200 suomenkielistä ja 200 ruotsinkielistä kpl.); sekä Rahatoimikamarin muutettu ohjesääntö (100 kpl.); jotapaisi liikenneohjesäännöstä painettiin uusi painos (2,000 kpl.).

Muille viranomaisille annetut tiedot ja avustukset. Kuten lähinnä edellisinä vuosina sai konttori tilastolliselta päätoimistolta kuukausittain tietoja elinkustannusindeksistä, laski vuokrat indeksiin valtuuston lokakuun 7 p:nä 1925 tekemän päätöksen perusteella sekä lähetti usealle kunnan laitokselle ja viranomaiselle ilmoituksen lähinnä edellisen kuukauden indeksiluvusta.

Toukokuun 7 p:nä konttori antoi rahatoimikamarille lausunnon ja ehdotuksen tilastollisen päätoimiston tekemästä esityksestä, että järjestettäisiin tiedustelu kaupungissa vallitsevan vuokratason selville saamiseksi kesäkuun 1 p:n jälkeen, ja kamari antoi toukokuun 11 p:nä sanotun tiedustelun järjestämisen konttorin toimeksi. Kerätyt tiedot yhdistettiin konttorissa, minkä jälkeen valmiit taulukot alkuperäisine aineistoinen lähetettiin tilastolliseen päätoimistoon.

Kuten aikaisemmin lähetettiin merenkulkuhallitukselle laivaliikennettä satamissa ja satamakannantaa vuonna 1927 koskevia tietoja. Kuten tavallisesti tilastokonttori huolehti Uudenmaan läänin maaherran vuosikertomukseen kuuluvista tauluuliitteistä, mikäli ne koskivat Helsingin kaupunkia.

Rahatoimikamarille lähetettiin laskelma siitä, paljonko kustannuksia voitaisiin vähentää vahvistamalla kansakoulujen oppilaiden keskimäärän kutakin luokkaa kohden 35, 34 tai 30:ksi¹⁾.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7.

Rahatoimikamarille lähetettiin yliesikunnan vaatimat ja konttorin kokoomat kaupungin elintarveoloja y. m. koskevat salaiset tiedot.

Kaupunginjohtajalle konttori laati promemorian, joka koski kaupungissa lähitulevana viitenä vuotena tarvittavia uusia asuntoja.

Rahatoimikamarille lähetettiin konttorin laatima ehdotus kaupungin puhelinten ja niiden puhelintuettelossa olevien numeroiden ilmoitustavan muuttamiseksi.

Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen käytettäväksi asetettiin osa konttorissa säilytettävää, puidenkulutusta Helsingissä valaisevaa, aineistoa.

Haagin kaupungissa sijaitseva kansainvälinen tilastolaitos oli ilmoittanut aikovansa julkaista uuden lisätyn painoksen julkaisustaan *Annuaire statistique des grandes villes*. Konttori ryhtyi yhdistelemään tarkoitukseen tarvittavia tietoja, mutta niitä ei kuitenkaan lähetetty vuoden kuluessa. Konttorin esityksestä myönsi rahatoimikamari joulukuun 12 p:nä sanotun vuosikirjan toimittamista varten 100 floriinin suuruisen avustuksen.

Joukko koti- ja ulkomaisia kunnallisia ja muita viranomaisia pyysi vuoden varrella Helsinkiä koskevia tilastollisia ja muita tietoja, ja konttori koetti kykynsä mukaan täyttää asianomaisten toivomuksia.

Elinkustannustiedustelu. Tammikuun 1 p:nä alkoi vuoden kestävä ajanjakso, jonka kuluessa eräiden perheiden oli vietävä kirjaa tuloistaan ja menoistaan. Konttorin palkkaamat neuvojat tarkastivat säännöllisesti kirjanpitoa vuoden varrella. Monen perheen vuoden varrella lopetettua kirjanpitonsa syystä tai toisesta, oli vuoden lopulla jäljellä 268 perhettä, joille maksettiin korvausta 400 markkaa; tästä suoritti kaupunki 200 perheelle ja sosialiministeriö 68 perheelle maksettavan palkan sekä suhteellisen osan neuvojille maksettusta palkkiosta.

Helmikuun 10 p:nä lähetti tilastollisen päätoimiston sosialitilastollinen osasto rahatoimikamarille esityksen, että kysymyksessä oleva tiedustelu täydennettäisiin lyhyemmällä, kaksi viikkoa kestäväällä tiedustelulla. Tämän perusteli osasto sillä, että edelliseen osaaottavat kuuluivat keskimittaista korkeampaan väestöryhmään, ja oli toivottavaa saada tietoja köyhimmänkin väestökerroksen kulutuksesta. Vaaditussa lausunnossa piti tilastokonttori kysymyksessä olevaa tiedustelua tarpeettomana tai ainakin kaupungille hyödyttömänä, syystä että eri kansankerrokset jo olivat edustettuina varsinaisessa tiedustelussa, jonka kautta saatuja tietoja siis voitiin pitää elinkustannusten vaihtelujen laskemisen perusteena, jota laskelmaa ei voitu tehdä suunnitellun lyhytaikaisen tiedustelun kautta saatujen tietojen perusteella, koska indeksilaskelmien perusteeksi ei voida ottaa köyhimmässä kansankerroksissa vallitsevia oloja. Tästä huolimatta päätti rahatoimikamari helmikuun 21 p:nä antaa konttorille toimeksi avustaa mainitun tiedustelun toimeenpanoa. Kirjanpitoperheet saatiin Suomen ammattijärjestön ja kansakoulujen opettajakunnan kautta sekä kehoittamalla yleisöä sanomalehdistössä. Tilastolliseen päätoimistoon lähetettyjen tilikirjojen luku oli 116 ja kirjanpitäjille suoritti valtio 30 markan suuruisen palkkion, minkä lisäksi 4 neuvojalle maksettiin 400 markkaa; valtion kokonaiskustannukset nousivat niin ollen 5,080 markkaan. Mitään korvausta konttorille tutkimuksesta koituneista menoista ei sitä vastoin suoritettu.

Kaupunkien finanssitilasto. Helmikuun 16 p:nä maistraatille lähettämässään kirjelmässä vaati tilastollinen päätoimisto yksityiskohtaisia tietoja kaupungin menoista, tuloista ja taloudellisesta tilasta vuosina 1925, 1926 ja 1927, mitkä tiedot oli lähetettävä ennen lokakuun 1 p:ää. Tämä tilasto tuotti kont-

torille sangen paljon työtä, tilastollisen päätoimiston vaatiessa erinäisiä tietoja, joita ei voitu saada rahatoimikonttorin tilinpäätöskertomuksesta tai kirjanpito-*kirjoista*, vaan jotka oli yhdistettävä tuhansien kirjanpito-*toimistojen* nojalla. Osin oli päätoimiston kaavakkeiden mukaan kaikki kaupunkien virastojen väliset tilitykset ilmoitettava erikseen, m. m. kaupunkien laitosten suorittamat vesi-, kaasu- ja sähkömaksut, osin taas oli ilmoitettava kaikki tiedot, jotka voisivat tehdä mahdolliseksi että päätoimiston laatimasta tilastosta näkyisi kaupungin kunakin vuonna todella suorittamat menot ja sen todelliset tulot, siis eritellen kunkin meno- ja tulomomentin kohdalla sekä siirtomäärärahat että tulo- ja meno-*jäämät*. Erittäinkin viitemainittujen laskeminen osoittautui sangen vaihalloiseksi, minkä tähden konttori, saatuaan pääasiallisesti valmiiksi vuoden 1925 tilaston, anoi tilastolliselta päätoimistolta, että vuosien 1926 ja 1927 tilasto saataisiin laatia jakamatta kysymyksessä olevia jäämiä eri momenttien mukaan. Tähän päätoimisto suos-*tuikin* vuoden lopulla.

Konttorilla ei ollut käytettävänään mitään määrärahaa kysymyksessä ole-*vaa* työtä varten, vaan oli se suurimmaksi osaksi suoritettava vakinaisin työ-*voimin*. Maaliskuun 17 p:nä konttori teki rahatoimikamarille esityksen, että mainittuun tarkoitukseen myönnettäisiin 5,000 markan suuruinen määrä-*raha*. Tätä ehdotusta esiteltäessä päätti kamari kuitenkin maaliskuun 27 p:nä kaupunginvaltuuston maaliskuun 21 p:nä tekemän päätöksen perus-*teella* määrätä ent. kaupunginkassanhoitajan E. G. Hellströmin, jonka virka oli lakkautettu, kolmen kuukauden aikana, huhtikuun 1 p:stä lukien, olemaan virassa konttorissa saaden samaa palkkaa kuin ennenkin. Hän oli kuitenkin konttorissa vain vähän päälle yhden kuukauden, mutta kantoi, konttorin siihen vaikuttamatta, palkkaa koko kolmen kuukauden ajalta. Syksyllä valvoi eronnut aktuaari S. J. Lieto erikoisesta palkkiosta tilaston laadintaa, mutta voi omistaa sille verraten lyhyen ajan. Näissä olosuhteissa ei tilasto tullut, kuten oli otaksuttu, valmiiksi vuoden kuluessa, vaan tulee sen laatiminen vaati-*maan* vielä suurimman osan vuotta 1929.

Kunnalliskertomusten päähakemisto. Kesäkuun 4 p:nä teki konttori raha-*toimikamarille* esityksen, jossa osoitettiin, että olisi välttämätöntä saada aikaan kunnalliskertomusten päähakemisto, joista kertomuksista silloin 38 *nidosta*, käsittäen vuodet 1888—1925, oli ilmestynyt, sekä sen ohella myöskin laadittava ja julkaistava selostus kaupunginvaltuuston toiminnasta kau-*punginvaltuustolaitoksen* perustamisesta vuonna 1875 vuoteen 1887 saakka; hakemistoon olisi sisällytettävä myöskin viimeksimainittu ajanjakso ja olisi se ulotettava viimeiseen vuoteen ennen kunnallishallinnon uudestijärjestelyä, siis nähtävästi vuoteen 1930. Tämän ehdotuksen rahatoimikamari periaat-*teessa* hyväksyi kesäkuun 12 p:nä, jolloin konttorille annettiin toimeksi tehdä asiassa tarkempi ehdotus. Kysymyksessä oleva yksityiskohtainen suunnitelma lähetettiin kamarille elokuun 29 p:nä ja ehdotti konttori sen yhteydessä, että työ uskottaisiin kamarin sihteerille filosofianmaisteri H. Dalströmille. Asiaa ei ratkaistu lopullisesti vuoden kuluessa, mutta rahatoimikamari otti vuoden 1929 menosääntöehdotukseensa viimeksimainitun sijaisen palkkaamista varten tarvittavan määrärahan, mikä sisältyi myöskin kaupunginvaltuuston hyväksymään menosääntöön.

Muita lausuntoja. Kesäkuun 4 p:nä konttori lähetti rahatoimikamarille vaaditun lausunnon, joka koski kysymystä mitä olisi otettava kalustoluete-*teloon*, ja konttori esitti tällöin, että jos sen kirjavarasto ja kirjasto oli otet-*tava* luetteloihin, olisi sitä ennen annettava ohjeet, minkä arvoisina ne olisi sinne merkittävä.

Kesäkuun 11 p:nä konttori antoi yksityiskohtaisen lausunnon, kaupunginviranpitäjiä koskevan uuden virkasäännön johdosta, ja lokakuun 2 p:nä samoin matkustussääntöehdotuksen johdosta.

Konttorin menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa missä määrin konttorin määrärahoja vuoden varrella käytettiin tai säästettiin:

Menoerä.	Määräraha.	Lisämääräraha.	Yhteensä.	Menot.	Säästetty (+) tai ylitetty (—) määrä.
Palkat	536,800	¹⁾ 44,840	581,640	581,640	—
Tilap. apulaiset ...	62,000	20,560	82,560	83,211 70	— 651 70
Painatuskustannukset	²⁾ 532,950 16	—	532,950 16	234,222 50	³⁾ + 298,727 66
Siivous	8,200	1,399 75	9,599 75	9,599 75	—
Tarverahat	16,500	—	—	—	—
Lämpö ja valo	—	⁴⁾ 5,350	33,641 30	33,687 65	— 46 35
Muutto	—	⁵⁾ 11,791 30			
Elinkustannustiedustelu	108,000	—	108,000	40:200	³⁾ + 67,800
Yhteensä	1,264,450 16	83,941 05	1,348,391 21	982,561 60	+ 365,829 61

Tähän tulee lisää 22,185 markkaa, jotka rahatoimikamarin päätöksen perusteella osoitettiin osin yleiseltä kalustotililtä, osin rahatoimikamarin yleisistä käyttövaroista ja millä määrillä m. m. ostettiin 2 Continental kirjoituskonetta pöytineen ja tuoleineen (13,760 markkaa), uusi osasto konttorin Roneo-teräskaappiin (3,800 markkaa), karttakaappi (500 markkaa) ja erinäisiä katto- ja pöytälamppuja (3,775 markkaa).

Konttorin tulot myydyistä julkaisuista nousivat 2,577:20 markkaan.

Vuoden 1929 menosääntö. Elokuun 28 p:nä lähetettiin rahatoimikamarille ehdotus 1929 vuoden menosäännöksi. Kaupunginvaltuuston joulukuun 19 p:nä vahvistama menosääntö päättyi 1,089,400 markkaan.

Kirjasto lisääntyi vuoden kuluessa 323 numerolla. Rakennuskonttorin asemakaavaosasto lähetti 96 fotostaattijäljennöstä vuonna 1925 hyväksytyistä kaupunginasemakaavanmuutoksista.

Lähetettyjen toimituskirjain luku oli 2,893. Näistä oli lähteviä kirjelmia 816 ja lähetettyjä julkaisuja 2,077.

¹⁾ Näistä on 7,630 markkaa siirretty määrärahasta sijaisten palkkaamiseksi sairauden aikana. — ²⁾ Tähän sisältyy vuodesta 1927 siirretyt 186,950; 16 markkaa. — ³⁾ Siirrettiin vuoteen 1929. — ⁴⁾ Rahatoimikamarin myöntämä toukokuun 29 p:nä. — ⁵⁾ Rahatoimikamarin myöntämä heinäkuun 24 p:nä.